

NOTA VAN TOELICHTING

I Algemeen

1. Inleiding

In maart 2022 zijn in de Europese Unie nieuwe regels vastgesteld voor de verdere bescherming van werknemers tegen risico's van blootstelling op het werk aan stoffen die:

- kunnen bijdragen in het ontstaan van kanker (carcinogene stoffen, hierna: C-stoffen);
- genetisch materiaal (DNA) kunnen beschadigen en door deze beschadiging kanker initiëren (mutagene stoffen, hierna: M-stoffen);
- schadelijk zijn voor de voortplanting of het nageslacht (reprotoxische stoffen, hierna: R-stoffen).

Met deze wijziging van het Arbeidsomstandighedenbesluit (hierna: Arbobesluit) en de bijbehorende wijziging van de Arbeidsomstandighedenregeling worden de nieuwe regels uit de EU-wetgeving omgezet naar de Nederlandse wetgeving (implementatie).

2. Implementatiewetgeving

Richtlijn 2004/37/EG¹ (hierna: de Richtlijn) is op 9 maart 2022 gewijzigd door een Wijzigingsrichtlijn met als volledige naam *'Richtlijn (EU) 2022/431 van het Europees Parlement en de Raad van 9 maart 2022 tot wijziging van Richtlijn 2004/37/EG betreffende de bescherming van de werknemers tegen de risico's van blootstelling aan carcinogene of mutagene agentia op het werk (PbEU 2022, L 88/1)'*. Met deze wijziging van de Richtlijn, wordt de Europese regelgeving voor carcinogene en mutagene stoffen (CM-stoffen) uitgebreid zodat ook reprotoxische stoffen (R-stoffen) onder de reikwijdte van de richtlijn vallen. Er worden grenswaarden gewijzigd en enkele verduidelijkingen aangebracht.

Blootstelling aan reprotoxische stoffen kan schadelijke effecten hebben op de seksuele functie en vruchtbaarheid van mannen en vrouwen alsmede op de ontwikkeling van hun nageslacht. Daardoor kan blootstelling aan R-stoffen, net als blootstelling aan CM-stoffen, ernstige en onomkeerbare gevolgen hebben voor de gezondheid van werknemers en zijn strenge regels ter bescherming van de gezondheid van deze werknemers en hun nageslacht gerechtvaardigd. Om deze reden worden R-stoffen toegevoegd aan de al geldende regelgeving voor CM-stoffen. Deze wijziging zorgt ervoor dat de richtlijn (ook wel CMRD genoemd) beter aansluit bij de REACH-verordening.² In deze verordening worden R-stoffen al onder dezelfde noemer geschaard als CM-stoffen. Alle drie de stofgroepen worden aangemerkt worden als Substance of Very High Concern (SVHC, of zeer zorgwekkende stoffen) en moeten worden gereguleerd onder REACH wetgeving. Zo kunnen landen geharmoniseerde classificaties voorstellen die iedere producent en gebruiker van een product moet volgen. De wijziging in de richtlijn is doorgevoerd om een vergelijkbaar minimumniveau van bescherming op Unieniveau te waarborgen alsmede om de samenhang tussen de richtlijn en de REACH verordening te verbeteren. Het ministerie van SZW publiceert tweemaal per jaar een lijst met CMR-stoffen en kankerverwekkende processen.

Met de inwerkingtreding van het onderhavige besluit worden de aanvullende eisen voor CM-stoffen ook verplicht voor R-stoffen. Zo gelden er extra maatregelen voor ventilatie (artikel 4.5 van het Arbobesluit) en aanvullende voorschriften zoals beschreven in Afdeling 2 van het Arbobesluit (artikelen 4.11 tot en met 4.23). Hierbij gaat het om nadere voorschriften met betrekking tot

¹ Richtlijn 2004/37/EG van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2004 betreffende de bescherming van de werknemers tegen de risico's van blootstelling aan carcinogene of mutagene agentia op het werk (zesde bijzondere richtlijn in de zin van artikel 16, lid I, van Richtlijn 89/391/EEG (PbEU 2004, L 158/50).

² Verordening (EG) Nr. 1907/2006 van het Europees Parlement en de Raad van 18 december 2006 inzake de registratie en beoordeling van en de autorisatie en beperkingen ten aanzien van chemische stoffen (REACH), tot oprichting van een Europees Agentschap voor chemische stoffen, houdende wijziging van Richtlijn 1999/45/EG en houdende intrekking van Verordening (EEG) nr. 793/93 van de Raad en Verordening (EG nr. 1488/94 van de Commissie alsmede Richtlijn 76/769/EEG van de Raad en de Richtlijnen 91/155/EEG, 93/67/EEG, 93/105/EG en 2000/21/EG van de Commissie (PbEU 2006, L 396/1).

risico-inventarisatie en -evaluatie, het bijhouden van een lijst van (potentieel) blootgestelde werknemers, grenswaarden, het voorkomen (en/of beperken) van blootstelling en hygiënische beschermingsmaatregelen. Deze voorschriften gelden in aanvulling op afdeling 1 van hoofdstuk 4 van het Arbobesluit.

Daarnaast worden met de wijziging enkele bestaande grenswaarden voor maximale blootstelling aan een bepaalde stof aangepast en nieuwe grenswaarden toegevoegd. Ook wordt de regelgeving omtrent biologische grenswaarden verduidelijkt.

3. Hoofdpijnen van het voorstel

Reprotoxische Stoffen

Met de wijziging worden R-stoffen toegevoegd aan hoofdstuk 4 van het Arbobesluit dat voorheen alleen van toepassing was op carcinogene stoffen en mutagene stoffen. Met deze toevoeging wordt het beschermingsniveau voor werknemers tegen de gezondheidseffecten van schadelijke stoffen in de EU verder gelijk getrokken.

De wijzigingsrichtlijn maakt onderscheid tussen R-stoffen met drempelwaarde en zonder drempelwaarde. Dit onderscheid zal eveneens worden gemaakt in een nog vast te stellen toekomstige bijlage van de richtlijn, waarin per stof zal worden aangeduid of die stof behandeld moet worden als stof met of zonder drempelwaarde. Een drempelwaarde is een blootstellingsniveau waarvan is vastgesteld dat geen gezondheidsschade optreedt wanneer blootstelling onder die waarde blijft.

Stoffen zonder drempelwaarde, waarvoor geen veilig blootstellingsniveau te bepalen is, vallen onder hetzelfde regime als C- en M-stoffen. In de nationale implementatie is ervoor gekozen om ook R-stoffen waarvan een drempelwaarde niet is vastgesteld te beschouwen als stoffen zonder drempelwaarde. Voor stoffen zonder vastgestelde drempelwaarde is de werkgever verplicht de blootstelling te minimaliseren. Minimalisatie houdt in dat de werkgever verplicht is om blootstelling altijd tot het technisch laagst mogelijke niveau te beperken. Voor stoffen met een drempelwaarde is de werkgever verplicht de blootstelling terug te brengen tot een niveau waarop het risico dat werknemers lopen minimaal is. Dat wil zeggen: terugbrengen tot aan de drempelwaarde (in dit geval is de drempelwaarde ook de grenswaarde), hierbij is minimalisatie niet verplicht. Verder gelden dezelfde eisen voor R-stoffen zonder drempelwaarde als voor R-stoffen met vastgestelde drempelwaarde. In de toekomst zal de Europese Commissie communiceren welke R-stoffen een drempelwaarde hebben en welke stoffen geen drempelwaarde hebben. 'Andere' R-stoffen (waarvan niet gedocumenteerd is of er een drempelwaarde bestaat) vallen daarmee in dezelfde categorie als R-stoffen zonder drempelwaarde. Dit zorgt ervoor dat de regelgeving overzichtelijker wordt en moet onduidelijkheid in de praktijk voorkomen over de vraag of het terugbrengen van de blootstelling onder de drempelwaarde voldoende is, of dat de blootstelling te allen tijde tot een minimum teruggebracht moet worden.

Bewaarplicht blootstellingsregistratie

Naast het nemen van maatregelen om blootstelling te voorkomen of te beperken moet de werkgever wanneer er blootstelling aan R-stoffen plaatsvindt een registratie bijhouden van blootgestelde medewerkers op naam met de bijbehorende blootstellingsniveaus. Deze gegevens zijn nuttig voor de blootgestelde werknemers zodat later de mogelijkheid bestaat om deze gegevens door een arts te laten beoordelen en daarmee een behandelplan of een beroepsziekte vast te stellen indien zich als gevolg van de blootstelling in de toekomst gezondheidsschade openbaart.

In de wijzigingsrichtlijn staat dat bij blootstelling aan R-stoffen een bewaarplicht van de persoonlijke blootstellingsregistratie van ten minste 5 jaar geldt. De richtlijn en de wijzigingsrichtlijn stellen minimumvoorschriften en bieden ruimte voor de lidstaten om strengere regels te stellen in het belang van de bescherming van de gezondheid van de werknemer. Om de

volgende redenen is aanleiding gezien om van die mogelijkheid gebruik te maken bij de implementatie van de bewaarplicht voor gegevens over blootstelling aan R-stoffen.

Voor CM-stoffen geldt een bewaarplicht van 40 jaar, zowel in de richtlijn als het Arbobesluit. Voor alle CMR-stoffen geldt dat pas op lange termijn duidelijk wordt of en zo ja welke schade blootstelling heeft veroorzaakt, in de meeste gevallen na meer dan 5 jaar. Het bewaren van de persoonlijke blootstellingsregistratie helpt na vele jaren om verbanden te leggen tussen blootstelling en de schadelijke gezondheidseffecten bij werknemers. De historische blootstellingsgeschiedenis helpt bij het kunnen vaststellen van een diagnose en van eventuele beroepsziekten.

Het volgende voorbeeld illustreert waarom een dergelijke registratie belangrijk is. Een vrouwelijke werknemer wordt als 18-jarige aan een R-stof blootgesteld, probeert vervolgens zwanger te worden op 35-jarige leeftijd en komt in de jaren daarna bij een arts onder behandeling waarbij blootstelling aan de R-stof een factor blijkt te zijn waardoor zwangerschap lastiger wordt. In dit voorbeeld zit tussen blootstelling en diagnose bijna 20 jaar. Sinds de jaren 70 loopt de leeftijd waarop vrouwen hun eerste kind krijgen op. In 2022 was de gemiddelde leeftijd volgens gegevens van het CBS 30,3 jaar, daarbij zorgen ontwikkelingen in de wetenschap (zoals het invriezen van eicellen voor later gebruik) ervoor dat een kindwens later in het leven vervuld kan worden. Daarom is het niet wenselijk om de bewaartermijn voor blootstellingsgegevens te verkorten, want in theorie kan een stof op langere termijn schade veroorzaken. Voor mannen met kindwens is de termijn waarop deze wens vervuld kan worden langer en daarmee is een langere bewaaringstermijn van blootstellingsgegevens noodzakelijk zodat blootstelling in het verleden als factor in toekomstige gezondheidseffecten herkend kan worden. Ondanks de biologische verschillen tussen mannen en vrouwen is ervoor gekozen om de bewaaringstermijn voor beide gelijk te houden, dit zorgt ervoor dat men niet hoeft te noteren of de gegevens van een biologische man of vrouw zijn, maar toch voldoende bescherming biedt voor beide.

Naast blootstellingsgegevens worden de resultaten van het arbeidsgezondheidskundig onderzoek voor iedere werknemer geregistreerd en ten minste 40 jaar na beëindiging van diens blootstelling aan gevaarlijke stoffen bewaard (artikel 4.10c van het besluit). Daarmee ligt het voor de hand dat gegevens over blootstelling aan R-stoffen even lang bewaard zouden moeten worden. Om artsen ook in staat te stellen kennis te nemen van blootstelling in het verleden om mogelijk gezondheidsklachten in de toekomst te verklaren.

Bij implementatie is ervoor gekozen om in het Arbobesluit geen specifieke bewaartermijn op te nemen voor de betreffende gegevens van medewerkers die aan R-stoffen zijn blootgesteld. Dat betekent dat de bewaarplicht voor alle CMR-stoffen 40 jaar wordt. Door deze tijdsduur voor alle stoffen gelijk te trekken wordt de bewaarplicht uniform wat naleving door werkgevers zal bevorderen, en onduidelijkheid kan voorkomen. Langer bewaren wordt in verhouding tot de baten van dit voorstel (kunnen achterhalen van de oorzaak van schadelijke gezondheidseffecten op lange termijn) beschouwd als een relatief kleine last voor werkgevers.

Bij blootstelling aan CMR-stoffen moeten de volgende gegevens in een persoonlijk blootstellingsregister worden bewaard: type stof, mate van blootstelling (aan de hand van luchtmetingen of indien van toepassing biologische metingen (hoeveelheid stof in bloed of urine), duur van de blootstelling en de lijst van (potentieel) blootgestelde werknemers op naam. In de genoemde lijst worden opgenomen: een lijst van medewerkers die worden, kunnen worden, zijn of kunnen zijn blootgesteld, en de blootstelling die de persoon daadwerkelijk heeft ondergaan.

PM advies Autoriteit Persoonsgegevens

Biologische grenswaarden

In specifieke gevallen, wanneer het individuele metabolisme (omzetting van een stof in het lichaam) van de blootgestelde een rol speelt in de mate waarin een stof gezondheidsschade kan veroorzaken, is een biologische grenswaarde effectiever in het beschermen van werknemers dan vaststelling van blootstellingsniveau op een andere manier, bijvoorbeeld in de lucht. Met de

wijzigingsrichtlijn worden de bepalingen die betrekking hebben op biologische grenswaarden opgenomen in de richtlijn. Momenteel bestaat binnen de EU alleen een wettelijke biologische grenswaarde voor lood. Lood is een R-stof en geen CM-stof, dus vanwege de opname van regels over R-stoffen in de richtlijn zijn ook biologische grenswaarden en de daarmee verband houdende bepalingen in de richtlijn opgenomen. Wijziging van nationale regelgeving om dit te implementeren is niet nodig omdat de eisen voor biologische grenswaarden in de Nederlandse regelgeving wel al van toepassing waren op zowel CM-stoffen als 'gewone' gevaarlijke stoffen.

Grenswaarden

Grenswaarden zijn waarden voor maximaal toegestane blootstelling aan een gevaarlijke stof, gemiddeld over een bepaalde tijd. Grenswaarden worden over het algemeen uitgedrukt (met uitzondering van biologische grenswaarden) als de maximale concentratie stof per kubieke meter lucht. Sommige grenswaarden hebben een wettelijke status, werkgevers zijn verplicht deze mee te nemen in hun preventieve arbobeleid. Nieuwe wetenschappelijk inzichten geven aanleiding om een aantal grenswaarden moet worden verlaagd om meer bescherming te bieden aan werknemers en dat een aantal nieuwe grenswaarden dient te worden toegevoegd aan de regelgeving.³ Daarbij is de verplaatsing van R-stoffen naar het CM-gedeelte van het Arbobesluit een reden om een nieuwe tabel voor R-stoffen met bijbehorende grenswaarden te introduceren.

Voor CM-stoffen en R-stoffen zonder drempelwaarde is het wetenschappelijk niet mogelijk blootstellingsniveaus vast te stellen waaronder blootstelling geen enkel schadelijk effect heeft op de gezondheid. De vaststelling van grenswaarden voor de blootstelling aan stoffen zonder veilige drempelwaarde op de werkplek op grond van de richtlijn neemt de risico's van blootstelling daaraan voor de gezondheid en veiligheid van werknemers niet volledig weg. Er blijft altijd een restrisico bestaan. Toch draagt de vaststelling van grenswaarden bij aan een aanzienlijke vermindering van de risico's van een dergelijke blootstelling. Voor R-stoffen met drempelwaarde bestaat een veilige concentratie waaraan men blootgesteld kan worden wel en voor deze stoffen is de drempelwaarde ook de grenswaarde. Onder deze waarde is blootstelling veilig, daardoor is minimalisatie niet nodig. Op de specifieke wijzigingen en introducties van wettelijke grenswaarden die in het kader van de wijziging plaatsvinden zal in de nota van toelichting bij de wijziging van de arbeidsomstandighedenregeling worden ingegaan.

Gevaarlijke geneesmiddelen

De wijzigingsrichtlijn vraagt aandacht voor gevaarlijke geneesmiddelen. Geneesmiddelen kunnen CMR-stoffen bevatten. Dit is niet altijd inzichtelijk en daarover moet betere informatie beschikbaar komen om risico's adequaat te kunnen beoordelen en te mitigeren. In de wijzigingsrichtlijn verklaart de Europese Commissie dat het, in overeenstemming met haar mededeling van 28 juni 2021 richtsnoeren vast zal stellen, onder meer inzake opleiding, protocollen, controle en monitoring ter bescherming van werknemers tegen blootstelling aan gevaarlijke geneesmiddelen. Recent heeft de Europese Commissie richtsnoeren uitgebracht waarin beschreven wordt hoe men veilig kan werken met gevaarlijke geneesmiddelen.⁴ Op dit moment leidt dit niet tot wijzigingen in de nationale regelgeving. Uiteraard zijn de regels uit het Arbobesluit en de Arboregeling over CRM-stoffen ook van toepassing op geneesmiddelen die deze stoffen bevatten.

4. Verhouding tot hoger recht

Er is een kaderrichtlijn⁵ uit 1989 waarin maatregelen zijn opgenomen ter bevordering van de verbetering van de veiligheid en de gezondheid van werknemers op het werk. Hierin worden de algemene principes beschreven om werknemers te beschermen tegen werkgerelateerde ongevallen en ziekten. Het gaat hierbij om principes voor preventie van risico's, bescherming van veiligheid en gezondheid, risico-analyses, eliminatie van risico's en ongevallen. Daarnaast moeten werknemers deelnemen aan trainingen, dient informatie te worden verstrekt over de stoffen waarmee wordt

³ De richtlijn komt tot stand op basis van adviezen van het RAC (Risk Assessment Committee), die deze wetenschappelijke inzichten gebruikt om tot een gezondheidskundig geadviseerde grenswaarde te komen.

⁴ 28 april 2023, te raadplegen via <https://osha.europa.eu/en/publications/guidance-safe-management-hazardous-medicinal-products-work>

⁵ Richtlijn van de Raad van 12 juni 1989 betreffende de tenuitvoerlegging van maatregelen ter bevordering van de verbetering van de veiligheid en de gezondheid van de werknemers op het werk (*PbEG* 1989, L 183/1).

gewerkt en is inspraak mogelijk bij het vaststellen van werkprotocollen. Hierbij gaat het om allerlei risico's, niet alleen blootstelling aan stoffen.

Blootstelling aan chemische stoffen en bescherming tegen chemische stoffen wordt onder Europese wetgeving geregeld in richtlijnen over veiligheid en gezondheid op het werk. De eerste richtlijn die werknemers beschermt tegen chemische stoffen is Richtlijn 98/24/EG⁶ over risico's van chemische stoffen op het werk (ook wel CAD genoemd). Hierin wordt beschreven hoe de werkgever risico's van alle gevaarlijke stoffen (los van eventuele CMR-eigenschappen) in kaart moet brengen en maatregelen moet nemen om die risico's adequaat te beheersen. Daarnaast bevat de richtlijn verplichtingen over voorlichting en onderricht op de werkplek en daarbuiten en over arbeidsgeneeskundig onderzoek. Deze richtlijn geldt voor alle stoffen die gevaar voor de gezondheid kunnen opleveren, en is voornamelijk geïmplementeerd in afdeling 1 van hoofdstuk 4 van het Arbobesluit. Richtlijn 98/24 (CAD) is van toepassing, tenzij richtlijn 2004/37 (CMRD) strengere voorschriften stelt.

De REACH-verordening beschrijft hoe werkgevers een chemische stof of product moeten registreren voordat productie, import en verkoop op Europees grondgebied is toegestaan. Na testen met behulp van een gestandaardiseerde methode wordt met behulp van de etiketteringsverordening (1272/2008⁷) over de classificatie, etikettering en verpakking van stoffen en mengsels (ook wel CLP genoemd) het gevaarprofiel van een stof bepaald, worden etiketten en gevaarsymbolen aan de verpakking toegevoegd en wordt vastgesteld of een stof aangemerkt moet worden als CMR-stof. Als dit het geval blijkt te zijn wordt richtlijn 2004/37 (CMRD) van kracht waarin extra maatregelen worden beschreven (bovenop de bepalingen van richtlijn 98/24) om te mogen werken met een CMR-stof.

5. Verhouding tot nationale wetgeving

Arbeidsomstandighedenwet en -besluit

Het Arbobesluit is gebaseerd op de Arbeidsomstandighedenwet (hierna: Arbowet). Het uitgangspunt van de Arbowet is dat werkgevers primair verantwoordelijk zijn voor de arbeidsomstandigheden van hun werknemers. Iedere werkgever moet op grond van artikel 3 van de Arbowet zorgen voor de veiligheid en gezondheid van zijn werknemers en daartoe een beleid voeren dat gericht is op zo goed mogelijke arbeidsomstandigheden. De werkgever moet er daarbij voor zorgen dat het werk zo min mogelijk gevaar oplevert voor de veiligheid en gezondheid van de werknemer. Het Arbobesluit bevat nadere invulling van de verplichtingen van de werkgever op dat vlak.

De onderhavige wijziging van het Arbobesluit past daar ook in. De verplichtingen die werkgevers hebben als blootstelling aan R-stoffen kan plaatsvinden, waren vóór de implementatie van de wijzigingsrichtlijn geregeld in afdeling 1 van hoofdstuk 4 van het Arbobesluit. Er golden enkele aanvullende verplichtingen voor reprotoxische stoffen: opname in de RI&E van de hoeveelheid van de stof die per jaar gebruikt wordt in het bedrijf, het aantal werknemers dat (mogelijk) met de stof in aanraking komt en de vorm van arbeid die met de stof wordt verricht. Dit was geregeld in artikel 4.2a van het Arbobesluit. R-stoffen met een gevaarclassificatie 1A of 1B (kan de vruchtbaarheid of het ongeboren kind schaden) zoals bedoeld in Verordening 1272/2008, zijn geschrapt uit dit artikel. Vergelijkbare verplichtingen staan voor deze R-stoffen nu in artikel 4.13 van het Arbobesluit, dat voorheen alleen van toepassing was op CM-stoffen en processen. R-stoffen met een gevaarclassificatie 2 (kan mogelijk de vruchtbaarheid of het ongeboren kind schaden) op grond van Verordening 1272/2008, zijn niet geschrapt uit artikel 4.2a en niet toegevoegd aan afdeling 2 van hoofdstuk 4. Deze categorie van stoffen valt niet onder de definitie van reprotoxische stoffen

⁶ Richtlijn 98/24/EG van de Raad van 7 april 1998 betreffende de bescherming van de gezondheid en de veiligheid van werknemers tegen risico's van chemische agentia op het werk (14^e bijzondere richtlijn in de zin van artikel 16, lid 1, van Richtlijn 89/391/EEG) (*PbEG*, 1998, L 131/11).

⁷ Verordening (EG) 1272/2008 van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie van 16 december 2008 betreffende de indeling, etikettering en verpakking van stoffen en mengsels tot wijziging en intrekking van de Richtlijnen 67/548/EEG en 1999/45/EG en tot wijziging van Verordening (EG) nr. 1907/2006 (*PbEU* 2008, L 353).

van de wijzigingsrichtlijn, en daarom is de regelgeving voor deze stoffen niet aangepast. Voor deze stoffen gelden op grond van artikel 4.2a al strengere eisen dan voor overige gevaarlijke stoffen.

Arbeidsomstandighedenregeling

De nationale grenswaarden voor maximale blootstelling aan verschillende stoffen zijn vastgelegd in bijlage XIII bij de Arboregeling. Werkgevers zijn verplicht deze grenswaarden in acht te nemen bij de invulling van hun arbobeleid. De wijzigingen van de grenswaarden als gevolg van de wijzigingsrichtlijn worden dus in de bijlagen van de Arboregeling geïmplementeerd. Verder worden in de Arboregeling enkele verduidelijkingen doorgevoerd als gevolg van de uitbreiding van de eisen aan werk met carcinogene en mutagene stoffen zodat deze ook van toepassing zijn op reprotoxische stoffen. Meer informatie hiervoor staat in de toelichting op de wijziging van de Arboregeling.

6. Gevolgen en nationale kop

De gevolgen van de wijzigingsrichtlijn, zowel financieel als anderszins, zijn voor de grenswaarden uitgebreid in kaart gebracht door de Europese Commissie in de effectbeoordeling.⁸ Met name de wijziging van drie grenswaarden zal bijdragen aan een verminderde ziektelast onder de Europese beroepsbevolking. De uitbreiding van de regelgeving voor R-stoffen is niet uitgebreid belicht in de effectbeoordeling. Omdat geen nieuwe grenswaarden voor R-stoffen worden voorgesteld, zijn deze niet meegenomen.

Op enkele punten gaat de implementatie op nationaal niveau verder dan de minimale eisen uit de richtlijn. De bewaarplicht van de blootstellingsregistraties wordt voor R-stoffen verzwaaard naar 40 jaar, conform de bestaande regels voor CM-stoffen. De wijzigingsrichtlijn bepaalt dat deze bewaartermijn minimaal 5 jaar moet zijn. Het is van belang om voor R-stoffen ook een bewaartermijn van 40 jaar vast te leggen, omdat de gevolgen van blootstelling aan reprotoxische stoffen pas merkbaar zijn als de blootgestelde zich voortplant of wil voortplanten. Dit kan veel later zijn dan binnen een periode van 5 jaar. Door de bewaartermijnen gelijk te trekken is alle regelgeving voor CM- en R-stoffen gelijk. De enige uitzondering zijn R-stoffen zonder drempelwaarde waarvoor beperking van blootstelling tot onder de grenswaarde voldoende is in plaats van minimalisatie tot een zo laag niveau als mogelijk. Het gelijktrekken van deze bewaartermijn biedt de werkgever zoveel mogelijk eenduidigheid en minimale extra regeldruk.

7. Toezicht en handhaving

De Nederlandse arbeidsinspectie houdt toezicht op de naleving van de arbeidsomstandighedenregelgeving. Een gespecialiseerd team houdt zich bezig met het toezicht op bedrijven die werken met gevaarlijke stoffen.

PM U&H toets

8. Financiële gevolgen

De effectbeoordeling van de Europese Commissie gaat in op de gevolgen, waaronder financieel, van de aangepaste en geïntroduceerde grenswaarden. In de toelichting op de implementatie hiervan in de Arboregeling wordt hier nader op ingegaan.

Wat betreft de wijziging van het Arbobesluit hebben de punten waarop de nationale implementatie afwijkt van de wijzigingsrichtlijn minimale financiële gevolgen (zie vorige paragraaf). Aansluiting voor R-stoffen bij de bestaande bewaartermijn voor CM-stoffen is een manier om maximale bescherming van de gezondheid te bereiken met minimale gevolgen voor regeldruk en nalevingskosten. Het gelijktrekken van R-stoffen zonder drempelwaarde en stoffen die niet zijn

⁸ Deze is te raadplegen via EUR-Lex onder CELEX-nummer [52020SC0184](#).

gespecificeerd als met of zonder drempelwaarde komt de overzichtelijkheid van de regelgeving ten goede en levert minimale extra nalevingskosten op.

9. Advies en consultatie

De Commissie heeft de sociale partners op Unieniveau in twee fasen geraadpleegd, overeenkomstig artikel 154 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie. Zij heeft daarnaast het Europese adviescomité (Advisory Committee on Health and Safety at Work, afgekort ACSH) geraadpleegd, dat adviezen voor alle onder deze richtlijn vallende prioritair stoffen heeft uitgebracht en een of meer bindende grenswaarden voor beroepsmatige blootstelling voor elk daarvan heeft aanbevolen, evenals notaties, waar passend.

PM Advies Autoriteit Persoonsgegevens

PM Raad van State

PM reacties vanuit het werkveld.

10. Overgangsrecht en inwerkingtreding

De datum van inwerkingtreding van de wijzigingen is 1 april 2024. Dat is een vast verandermoment vlak voor de datum waarop de richtlijn geïmplementeerd moet zijn (5 april).

Verdere overgangstermijnen die van toepassing zijn op de geïntroduceerde en aangepaste grenswaarden komen terug in de toelichting op de wijziging van de Arboregeling.

II Artikelsgewijs

Artikel I

Onderdeel A (artikel 4.1)

Artikel 4.1 is inhoudelijk niet gewijzigd. Alleen de formulering is veranderd. In de oude formulering was de biologische grenswaarde wel omschreven, maar werd het begrip zelf niet genoemd. Daardoor kon in het Arbobesluit en de Arboregeling niet worden verwezen naar het begrip biologische grenswaarde, maar moest steeds worden verwezen naar artikel 4.1, onderdeel a, onder 2°. Dat is nu veranderd. Zie hiervoor bijvoorbeeld de toelichting op onderdeel D, onder 1.

Onderdeel B (artikel 4.2a)

De begripsomschrijving van R-stoffen in de wijzigingsrichtlijn verwijst naar categorie 1A en 1B van bijlage I bij Verordening (EG) nr. 1272/2008. Deze categorie 1A en 1B verwijst naar de stoffen met de gevarenaanduiding H360 (de nummers 360, 360F, 360D, 360 FD, 360Fd, 360Df die nu in artikel 4.2a worden genoemd). Dat betekent dat deze stoffen onder de reikwijdte van Afdeling 2 van Hoofdstuk 4 moeten worden geplaatst om de richtlijn te implementeren. Daarmee gaan voor die stoffen ook de aanvullende voorschriften gelden die nu voor CM-stoffen gelden. De stoffen met de aanduiding H361 of H362 zijn R-stoffen geclassificeerd als categorie 2 en worden in de richtlijn niet aangemerkt als R-stoffen in de categorie 1A en 1B, en daarvoor blijft dus alleen de algemene Afdeling 1 van Hoofdstuk 4 van toepassing.

Met de toevoeging van R-stoffen aan het bereik van afdeling 2 van hoofdstuk 4 van het Arbobesluit, is de bescherming die dit artikel biedt aan werknemers voor zover het gaat om stoffen onder gevarenaanduiding H360 overgenomen door artikel 4.13. De onderdelen b, c en d van dat artikel zijn vergelijkbaar met de onderdelen van artikel 4.2a.

Onderdeel C, E, G, I, K en N (artikel 4.5, opschrift afdeling 2, artikelen 4.12, 4.15, 4.17 en 4.20)

In het Arbobesluit waren bepalingen ter implementatie van richtlijn 2004/37 beperkt tot CM-stoffen. Omdat de wijzigingsrichtlijn de reikwijdte van richtlijn 2004/37 uitbreidt tot R-stoffen, is afdeling 2 van hoofdstuk 4 van Arbobesluit nu niet meer alleen van toepassing op CM-stoffen, maar ook op R-stoffen. Daarom is in de bepalingen in het Arbobesluit – en in het opschrift van afdeling 2 van hoofdstuk 4 – waarin CM-stoffen werden benoemd, overal de categorie R-stoffen toegevoegd.

Onderdeel D (artikel 4.10b)

Met de wijziging onder 1 is de verwijzing naar de biologische grenswaarde aangepast aan de wijziging van artikel 4.1. Zie hiervoor ook de toelichting op onderdeel A. Overigens was de oude verwijzing naar artikel 4.1, tweede lid, onderdeel b ook foutief, want de biologische grenswaarde was omschreven in artikel 4.1, onderdeel a, onder 2°.

Met de wijzigingen onder 2 zijn dezelfde regels gaan gelden als voor het onderzoek waarover artikel 4.10a gaat. Richtlijn 98/24 bevatte al dezelfde regels voor arbeidsgezondheidskundig onderzoek naar blootstelling aan stoffen met of zonder biologische grenswaarden, maar in het Arbobesluit waren de regels voor beide typen onderzoek nog niet gelijk getrokken. De wijzigingsrichtlijn maakte dat noodzakelijk, omdat zij de biologische grenswaarde introduceert in richtlijn 2004/37. De bepalingen over deze biologische grenswaarde in de wijzigingsrichtlijn bouwen voort op de bepalingen over biologische grenswaarden die al golden onder richtlijn 98/24. De bepalingen in de wijzigingsrichtlijn die gaan over arbeidsgezondheidskundig onderzoek bij blootstelling aan stoffen met biologische grenswaarden, konden daarom niet goed worden geïmplementeerd als de bepalingen van artikel 4.10a en 4.10b nog verschillen bevatten die niet voortvloeien uit artikel 10 van richtlijn 98/24. Zoals de bepalingen van richtlijn 98/24 een fundament vormen voor de bepalingen van richtlijn 2004/37 – inclusief de wijzigingsrichtlijn –, zo dienen artikel 4.10a en 4.10b ook een fundament te vormen voor de specifiekere regels over arbeidsgezondheidskundig onderzoek bij blootstelling aan CMR-stoffen in artikel 4.23 van het Arbobesluit. Om deze reden zijn een nieuw derde en vierde lid toegevoegd aan artikel 4.10b, waarmee de al bestaande rechten van artikel 4.10a, tweede tot en met vijfde lid, nu ook van toepassing zijn op artikel 4.10b. Omdat de voorwaarde voor het recht op onderzoek voor medewerkers die op soortgelijke wijze zijn blootgesteld in beide artikelen van een andere aard is – namelijk de constatering van een schadelijke invloed op de gezondheid of een ziekte tegenover de vaststelling van overschrijding van een biologische grenswaarde – is in het nieuwe derde lid gekozen voor een afzonderlijke formulering, terwijl de gelijkschakeling van de overige rechten mogelijk was door ze in het nieuwe vierde lid van overeenkomstige toepassing te verklaren. De opsomming in het vierde lid is in drie onderdelen opgedeeld, zodat gemakkelijk naar iedere afzonderlijke verplichting verwezen kan worden, zoals is gebeurd in artikel 9.9b, vierde lid.

Onderdeel F (artikel 4.11)

Onderdeel a van artikel 4.11 is aangepast aan de nieuwe titel van richtlijn 2004/37. Verder zijn aan artikel 4.11 twee nieuwe definities toegevoegd. De eerste is een definitie van R-stoffen in het algemeen. De tweede definitie gaat over een gedeelte van de R-stoffen, namelijk R-stoffen met een drempelwaarde. Anders dan bij CM-stoffen, bestaat er voor R-stoffen vaak een bepaalde waarde waaronder blootstelling geen gevaar oplevert voor werknemers. Die waarde wordt drempelwaarde genoemd. Het onderscheid tussen R-stoffen met of zonder drempelwaarde is belangrijk, omdat de verplichtingen uit het Arbobesluit om blootstelling aan R-stoffen te minimaliseren, niet zinvol zijn voor R-stoffen met drempelwaarde. Onder de drempelwaarde levert verdere reductie van de blootstelling namelijk geen bijdrage meer aan een gezondere werkomgeving. Dit is verwerkt in de wijzigingen van artikel 4.16, 4.18 en 4.19. Overigens zijn in de wijzigingsrichtlijn nu nog geen concrete drempelwaarden aangewezen. Er is voor gekozen om hier een grondslag op te nemen voor het vaststellen van drempelwaarden bij ministeriële regeling in plaats van een directe verwijzing naar bijlage III van de richtlijn. Deze grondslag voor een ministeriële regeling maakt het namelijk mogelijk om in bijlage XIII bij de Arboregeling drempelwaarden op te nemen, ook als de wens om die drempelwaarde in te voeren niet Europees is, maar nationaal.

De wijzigingsrichtlijn bevat ook nog een definitie van een R-stof zonder drempelwaarde. Deze definitie is niet overgenomen in het Arbobesluit, omdat hij niet nodig is voor de implementatie van de wijzigingsrichtlijn. Alle regels over R-stoffen gelden voor de R-stoffen met en zonder

drempelwaarde. Zoals hierboven genoemd wordt alleen waar nodig voor de R-stoffen *met* drempelwaarde een nuance aangebracht.

Onderdeel H (artikel 4.13)

De reikwijdte van onderdeel a is naast de uitbreiding met R-stoffen – zie hiervoor de toelichting op onderdeel C – ook uitgebreid met M-stoffen. Deze categorie was eerder niet opgenomen, maar richtlijn 2004/37 vereist dat wel. Onderdeel a is namelijk een implementatie van de artikelen 4, tweede lid, en 6, aanhef en onder a, van richtlijn 2004/37. Die artikelen zijn nadrukkelijk ook van toepassing op M-stoffen. In de overige onderdelen werd al wel correct gesproken over kankerverwekkende en mutagene stoffen, waar nu dus ook de reprotoxische stoffen aan worden toegevoegd.

Onderdelen J, L en M (artikelen 4.16, 4.18 en 4.19)

Naast de uitbreiding naar de categorie R-stoffen – zie de toelichting op onderdeel C – zijn in de artikelen 4.16, 4.18 en 4.19 specifieke wijzigingen opgenomen voor R-stoffen met drempelwaarde. Deze artikelen bevatten nu voor verschillende situaties de verplichting om blootstelling terug te brengen tot een zo laag mogelijk niveau onder de grenswaarde. Voor R-stoffen met drempelwaarde zou die verplichting verder gaan dan zinvol is – zie ook de toelichting op onderdeel F. Daarom is aan elk van deze artikelen een nieuw lid toegevoegd waarin staat dat de betreffende verplichting voor R-stoffen met drempelwaarde moet worden gelezen als een verplichting om het gezondheidsrisico van blootstelling tot een minimum te beperken. Dit komt overeen met wat hierover staat in artikel 5, lid 3 bis, van de gewijzigde richtlijn. Hiermee wordt duidelijk dat de werkgever voor R-stoffen met drempelwaarde niet verplicht is om de blootstelling zelf op een zo laag mogelijk niveau te brengen, maar dat voor deze stoffen het risico van die blootstelling voor de gezondheid van de werknemer bepalend is. Voor dat risico geldt wél dat het zo laag mogelijk moet zijn. Waar dit minimum precies ligt, verschilt van geval tot geval, en is ook afhankelijk van de verschillende situaties die in deze artikelen beschreven staan. Zo zal in de situatie van artikel 4.16, vierde lid, het minimale gezondheidsrisico mogelijk op een ander niveau liggen dan in de situatie van artikel 4.18, eerste lid.

Onderdeel O (artikel 4.23)

De wijziging in het eerste lid betekent dat de praktische aanbevelingen van bijlage II bij de richtlijn nu ook gelden voor het arbeidsgezondheidskundig onderzoek naar blootstelling aan CMR-stoffen waarvoor een biologische grenswaarde geldt. Dit komt doordat de wijzigingsrichtlijn regels over biologische grenswaarden introduceert voor CMR-stoffen. De specifieke regels van artikel 4.23 over het arbeidsgezondheidskundig onderzoek bij blootstelling aan CMR-stoffen, gelden daarom nu ook als dat onderzoek plaatsvindt op grond van artikel 4.10b.

Het tweede lid is aangevuld met de categorie R-stoffen – zie de toelichting over deze wijziging bij onderdeel C.

Het nieuwe derde lid is voor de situaties van artikel 4.10a, tweede lid, en 4.10b, derde lid (nieuw), waarin is gebleken dat één van de werknemers gezondheidsklachten heeft die het gevolg zouden kunnen zijn van blootstelling aan één of meerdere stoffen, of waarin een overschrijding van een biologische grenswaarde is vastgesteld. In die beide gevallen wordt voor de bedrijfsarts de bevoegdheid toegevoegd om de werkgever te verzoeken om alle werknemers die op soortgelijke wijze zijn blootgesteld, de kans te bieden om een arbeidsgezondheidskundig onderzoek te ondergaan. Voor het onderzoek van artikel 4.10b is deze bevoegdheid van de bedrijfsarts geïntroduceerd in de wijzigingsrichtlijn. Voor het onderzoek van artikel 4.10a bevatte richtlijn 2004/37 deze bevoegdheid al, maar deze was nog niet expliciet in het Arbobesluit opgenomen. Dat is wel wenselijk, omdat dit de bedrijfsarts een stevigere basis geeft om zich te richten op de bescherming van werknemers die op soortgelijke wijze zijn blootgesteld. Tegelijk geldt natuurlijk dat die werknemers op grond van artikel 4.10a, tweede lid, en 4.10b, derde lid, zelf al het recht hebben om een nieuw arbeidsgezondheidskundig onderzoek te ondergaan. Deze nieuwe bevoegdheid voor de bedrijfsarts voegt daar voor CMR-stoffen echter aan toe dat zijn oproep om gebruik te maken van de mogelijkheid om een onderzoek te ondergaan, de werkgever en de werknemers extra kan doordringen van het nut van een arbeidsgezondheidskundig onderzoek in de specifieke situatie.

De wijziging in de tekst van het nieuwe vierde lid is net als de wijziging in het eerste lid voortgekomen uit de introductie van biologische grenswaarden voor CMR-stoffen in de wijzigingsrichtlijn. Deze wijziging schept voor de bedrijfsarts nu ook bij het onderzoek van artikel 4.10b de bevoegdheid om in voorkomende gevallen te verklaren dat medisch toezicht na beëindiging van de blootstelling noodzakelijk blijft.

Onderdelen P en Q (artikel 4.37b en 4.50)

In de artikelen 4.37b en 4.50 is de verwijzing naar artikel 4.19 aangepast aan de opdeling van dat artikel in twee leden. Artikel 4.37b en artikel 4.50 gaan allebei over asbest. Asbest is geen R-stof. Het was daarom in beide gevallen niet nodig om het nieuwe tweede lid van artikel 4.19 in de verwijzing op te nemen.

Onderdeel R (artikel 9.3)

Artikel 9.3 bepaalt dat verschillende voorschriften en verboden uit het Arbobesluit ook door de werknemer zelf moeten worden nageleefd. In de opsomming van artikelen die daarop volgt zijn twee wijzigingen doorgevoerd (in het tweede lid, onderdeel d). Beide wijzigingen komen voort uit de opdeling van artikel 4.19 in twee leden – net als de technische wijzigingen in de artikelen 4.37b en 4.50. De eerste wijziging betreft de uitbreiding van de verplichting van de werknemer naar het tweede lid van 4.19, omdat deze verplichting in de praktijk ook van toepassing kan zijn in situaties waarin de werknemer werkt met R-stoffen met drempelwaarde. De tweede wijziging wordt doorgevoerd in de zinsnede van artikel 9.3, tweede lid, onder d, die alleen gaat over arbeid met asbest of asbesthoudende producten. Asbest is niet reprotoxisch. Daarom bevat deze wijziging geen verwijzing naar artikel 4.19, tweede lid.

Onderdeel S (artikel 9.5)

Artikel 9.5 bepaalt dat verschillende voorschriften en verboden uit het Arbobesluit ook door zelfstandigen en meewerkende werkgevers moeten worden nageleefd. In de opsomming van artikelen die daarop volgt zijn twee wijzigingen doorgevoerd. Deze wijzigingen zorgen ervoor dat de verwijzingen naar de artikelen 4.16 en 4.18 kloppen met de uitbreiding van deze artikelen vanwege de regels voor R-stoffen met drempelwaarde.

Onderdeel T (artikel 9.9b)

Artikel 9.9b bepaalt dat handelen of nalaten in strijd met bepaalde voorschriften uit het Arbobesluit beboetbare overtredingen zijn. In de opsomming van artikelen die daarop volgt zijn drie wijzigingen doorgevoerd.

Omdat artikel 4.10b nu dezelfde typen verplichtingen bevat als artikel 4.10a, zijn die bepalingen beboetbaar gemaakt waarvan het equivalent in artikel 4.10a ook al beboetbaar was.

De verwijzing naar artikel 4.16 is uitgebreid met het nieuwe zesde lid, zodat niet-naleving van het vierde lid ook beboetbaar is bij arbeid met R-stoffen met drempelwaarde.

Tot slot is de verwijzing naar artikel 4.23 aangepast aan de vernummering van dat artikel. Hiermee zijn geen nieuwe bepalingen beboetbaar gemaakt.

Artikel II

Vanwege de invoeging van nieuwe leden in artikel 4.10b zijn de leden die de grondslag vormen voor het derde en vijfde lid van artikel 4.20b van de Arboregeling, vernummerd. In dit artikel is beschreven waar de grondslagen naartoe zijn verplaatst.

Artikel III

Een toelichting op de inwerkingtredingsbepaling is opgenomen in de algemene toelichting.

Transponeringstabel

Richtlijn (EU) 2022/431	Geïmplementeerd in	Bijzonderheden
Artikel 1, eerste lid (titel van de Richtlijn)	Artikel 4.11, aanhef en onder a (nieuw), van het Arbobesluit	

Artikel 1, tweede lid (doel van de richtlijn)		Behoeft naar zijn aard geen implementatie
Artikel 1, derde lid, onder a (definities richtlijn, R-stoffen)	Artikel 4.11, onderdeel e en f (nieuw), van het Arbobesluit	Definitie van <i>reprotoxische agentia met een drempelwaarde</i> is in nationale regelgeving overbodig
Artikel 1, derde lid, onder b (definities richtlijn, definitie grenswaarde)	Artikel 4.1 (nieuw) (bestaand), 4.11, onder b en d (bestaand) en e en f (nieuw) van het Arbobesluit	
Artikel 1, derde lid, onder c (definities richtlijn, definities van biologische grenswaarde en medische controle)	Met betrekking tot de biologische grenswaarde: Artikel 4.1 (nieuw) van het Arbobesluit	
	Met betrekking tot de medische controle: artikel 18 (bestaand) van de Arbowet, in combinatie met artikel 4.10a (bestaand), 4.10b (nieuw) van het Arbobesluit	
Artikel 1, vierde lid, onder a (werkingsfeer van de richtlijn)		Behoeft naar zijn aard geen implementatie
Artikel 1, vierde lid, onder b (risicobeoordeling)	Artikel 5, vierde lid, van de Arbowet (bestaand), en artikel 4.2, eerste en achtste lid (bestaand) en 4.11, onderdeel e (nieuw) van het Arbobesluit	
Artikel 1, vierde lid, onder c (kwetsbare groepen)	Artikel 5, eerste lid (bestaand), van de Arbowet	
Artikel 1, vijfde lid (vervanging)	Artikel 4.17 (nieuw) van het Arbobesluit	
Artikel 1, zesde lid, onder a (voorkoming of vermindering van blootstelling)	Artikel 4.16 (nieuw) en 4.18 (nieuw) van het Arbobesluit, en artikel 4.20, eerste lid (bestaand), en bijlage XIII (nieuw) bij de Arboregeling	

Artikel 1, zesde lid, onder b (vermindering of voorkoming van blootstelling)	Artikel 4.1c, eerste lid, onder a, b, c, h, i, l (bestaand), 4.2, vierde lid (bestaand), 4.6 (bestaand) 4.10d (bestaand), 4.18, eerste, tweede lid, en vijfde lid onder a en b (nieuw) en derde en vierde lid (bestaand), en 4.19 eerste lid, aanhef en onder d (nieuw), en onder b, c, en e (bestaand), en tweede lid (nieuw) van het Arbobesluit	
Artikel 1, zevende lid (informatie ten behoeve van de bevoegde instantie)	Artikel 4.13, aanhef en onder a, b en c (nieuw) van het Arbobesluit	
Artikel 1, achtste lid (hygiënemaatregelen en individuele beschermingsmaatregelen)	Artikel 4.1c, eerste lid onder l (bestaand), 4.20, eerste, derde, vierde en vijfde lid (bestaand) en tweede lid (nieuw) en 8.3, derde en vierde lid (bestaand) van het Arbobesluit	
Artikel 1, negende lid, onder a (voorlichting)	Artikel 8, eerste tot en met derde lid (bestaand) van de Arbowet en artikel 4.10d, derde en vierde lid (bestaand), van het Arbobesluit	
Artikel 1, negende lid, onder b (etikettering, medische controle bij biologische grenswaarde)	Artikel 4.1d, eerste lid (bestaand) 4.10d, tweede lid (bestaand) en 4.19, eerste lid onder d en e, en tweede lid (nieuw)	Voor implementatie van bepalingen over medische controle bij biologische grenswaarden, zie toelichting bij implementatie van onderdeel 2 van de bijlage
Artikel 1, tiende lid, onder a (medische controle)	Artikel 4.23, derde lid (nieuw), van het Arbobesluit	
Artikel 1, tiende lid, onder b (medisch dossier, beschermende en preventieve maatregelen)	artikel 4.10b, tweede lid (bestaand) en vijfde lid (nieuw), artikel 4.10c, eerste lid (bestaand), en artikel 4.23, tweede lid (nieuw), van het Arbobesluit	
Artikel 1, tiende lid, onder c (melding beroepsziekten)	Artikel 9, derde lid (bestaand), van de Arbowet	

Artikel 1, elfde lid (bewaartermijn van medische gegevens)	Artikel 4.10c, vierde lid (bestaand) en 4.15, eerste lid (nieuw), van het Arbobesluit	Nationale beleidskeuze: registratiedossiers voor R-stoffen worden net als registratiedossier voor CM-stoffen 40 jaar bewaard
Artikel 1, twaalfde lid (grenswaarden)		Behoeft naar zijn aard geen implementatie
Artikel 1, dertiende lid (identificatie van R-stoffen met en zonder drempelwaarde)		Behoeft naar zijn aard geen implementatie
Artikel 1, veertiende lid (bijlagen)		Behoeft naar zijn aard geen implementatie
Artikel 1, vijftiende lid (evaluatie)		Behoeft naar zijn aard geen implementatie
Artikel 1, zestiende lid (bijlage II)	Artikel 4.23, eerste lid (nieuw), van het Arbobesluit	
Artikel 1, zeventiende lid (bijlage III en III bis)	Met betrekking tot bijlage III: artikel 4.16, eerste lid (nieuw) van het Arbobesluit en bijlage XIII (nieuw) bij de Arboregeling	
	Met betrekking tot bijlage III bis: Artikel 4.10b, eerste lid (nieuw) en 4.16, eerste lid (nieuw), van het Arbobesluit, en artikel 4.19a (bestaand), 4.20a (nieuw) en 4.20b (bestaand) van de Arboregeling	
Artikel 2 (omzetting en notificatie)		Behoeft naar zijn aard geen implementatie
Artikel 3 (inwerkingtreding)		Behoeft naar zijn aard geen implementatie
Artikel 4 (adressaten)		Behoeft naar zijn aard geen implementatie
Gezamenlijke verklaring		Behoeft naar zijn aard geen implementatie

De Minister van Sociale Zaken
en Werkgelegenheid,

C.E.G. van Gennip

